

İçindekiler

Tarihçesi:.....	2
Yatırımları:	3
Tarımsal Sulama Projesi:.....	4
Mekanizasyon ve Bilgi Sistemleri Projesi:	5
Tarımsal Yapılar ve Tesis Projesi.....	6
Hayvansal Üretimi Geliştirme Projesi:.....	7
Bitkisel Üretim Faaliyetleri	8
Damızlık Hayvan Yetiştiriciliği Faaliyetleri	10
TİGEM'in Yıllar İtibariyle Damızlık Dağıtımları.....	13
Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2016 Yılında Dağıtımı Yapılan Büyükbaşlar	15
Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2016 Yılında Dağıtımı Yapılan Küçükbaşlar.....	16
Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2017 Yılında Dağıtımı Planlanan Büyükbaşlar	17
Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2017 Yılında Dağıtımı Planlanan Küçükbaşlar	18
Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2018 Yılında Dağıtımı Planlanan Büyükbaşlar	19
Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2018 Yılında Dağıtımı Planlanan Küçükbaşlar	20
Sonuç ve Değerlendirme:	21

Tarihçesi: Geçmiş Osmanlı İmparatorluğunun ilk yıllarına dayanan Hara ve İnekhaneler ile Devlet Üretim Çiftliklerinin 1984 yılında tek çatı altında toplanmasıyla kurulmuştur.

Faaliyet Konuları: Ülkemiz tarım sektörünün en önemli girdilerinden olan sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık gibi materyallerin üretimi ve dağıtımını ana ekseninde faaliyet göstermektedir.

Varlıkları:

Personeli*	1.137 memur, 1.520 işçi ve 4.328 taşeron, Toplam 6.985 kişi
İşletmeleri:	36 işletme
• Toplam Arazi Varlığı	3.603.741 dekar
• Kiralamadaki	1'i kısmi, 2'si iştirak 20 işletme, 329.771 dekar (%9,2)
• Kullanımındaki	17 işletme, 3.273.970 dekar (%90,8)
Damızlık Sığır*	33.127 baş+13.858 baş ticari = 46.985 baş
Damızlık Koyun*	202.400 baş
Safkan Arap Atı*	1.430 baş

(*) 12 Temmuz 2018 tarihi itibariyle.

Yatırımları:

TİGEM'in sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık üretimi ve dağıtım faaliyetlerinde etkinliğin artırılarak sürdürülmesi amacıyla 2002 yılından itibaren önemli projeler uygulamaya konulmuştur.

Projenin Adı	2002-2016 (Harcama TL)	2017 (Harcama TL)	2018 (Ödenek TL)	2019 (Ödenek TL)	2020 (Ödenek TL)
Tarımsal Sulama	475 Milyon	86 Milyon	46 Milyon	103 Milyon	37 Milyon
Tarımsal Yapılar ve Tesisler	155 Milyon	7 Milyon	55 Milyon	17 Milyon	27 Milyon
Mekanizasyon ve Bilgi Sistemleri	198 Milyon	21 Milyon	14 Milyon	19 Milyon	6 Milyon
Hayvansal Üretimi Geliştirme	311 Milyon	14 Milyon	25 Milyon	11 Milyon	55 Milyon
TOPLAM	1 Milyar 139 Milyon	128 Milyon	140 Milyon	150 Milyon	125 Milyon

Tarımsal Sulama Projesi:

TİGEM’de 2002 yılına kadar toplam sulanan	: 210 Bin dekar
2002-2018 arası sulamaya açılan	: 732 Bin dekar
2018’de toplam sulanan arazi	: 942 Bin dekar

Sulama sistemleri

	Center-Pivot	Lineer	Damla	Yağmurlama	Yüzey (Cazibe)	TOPLAM
2009 öncesi (da)	0	0	2 Bin	107 Bin	101 Bin	210 Bin
2017 yılında (da)	406.938	1.775	110.112	421.269	2.405	942.499

Mekanizasyon ve Bilgi Sistemleri Projesi:

✓ 2002-2017 Yatırımları:

- 608 adet traktör ve bağlı ekipmanları satın alınarak teknolojik yenilenmeler sağlanmıştır.
- 2009 yılından itibaren “Doğrudan Ekim” metoduna başlandı ve dekar başına 35 TL tasarruf sağlanmıştır.
- 32 m iş genişliğinde 25 kendi yürür ilaçlama, 5 silaj biçme, 20 yemleme makinesi alınmıştır.
- 49 adet traktör ve bağlı ekipmanları ile ihtiyaç duyulan makine, alet ve ekipmanlarının alımları yapılmıştır.
- Bilişim Teknolojileri Yatırımları olarak; Bayi Otomasyon Sistemi, Akaryakıt ve Araç Takip Sistemi, Kameralı Güvenlik Sistemi ve SCADA Sistemi kurularak, tarımsal faaliyetlerde kullanılmaya başlanmıştır.

✓ 2018 yatırımları:

- Sulu tarım alanları ile damızlık hayvan kapasitesinin artışına paralel olarak 50 adet traktör ve bağlı ekipmanları ile diğer makine alet ve ekipmanların alımları hedeflenmiştir.

Tarımsal Yapılar ve Tesis Projesi

✓ 2002-2017 yatırımları:

- 160 ton/saat kapasiteli 9 adet otomatik tohum hazırlama tesisi kurulmuş,
- 22 adet renk ayırıcı sistemi alınmış,
- 10 adet tohum hazırlama tesisinin otomasyonu sağlanmış,
- 245 bin tonluk çelik silo tesisi yapılmış,
- 243 ton/saat kapasiteli mısır kurutma tesisi kurulmuş,
- Ceylanpınar İşletmesinde 128 adet lojman yapılmış,
- Diğer bina bakım ve yenileme, arazi hudutlandırma ve diğer tesis-yapı yatırımları yapılmıştır.

✓ 2018 yatırımları:

- 1 adet tohum hazırlama tesisi,
- 67 bin tonluk mahsul muhafaza silosu,
- 68 adet hizmet evi,
- Parsel yolları ve diğer önemli ve öncelikli işlerin yapılması hedeflenmiştir.

Hayvansal Üretimi Geliştirme Projesi:

1) Sığırcılık Yatırımları;

✓ 2002-2018 Yatırımları:

- 7 işletmede 15.200 ana başlık komple sığırcılık tesisleri yapılmış,
- Sultansuyu İşletmesinde Sığır Sperma Üretim Merkezi hizmete açılmış,
- 4 işletmede biyogaz tesisi kurulmuş,
- Gözlü İşletmesinde 30 ton/saatlik yem üretim tesisi kurulmuştur.

2) Koyunculuk Yatırımları

✓ 2002-2018 yatırımları:

- 7 işletmede 45 bin ana başlık damızlık koyun tesisi kurulmuş,
- Ceylanpınar'da 1.000 ana başlık damızlık keçi tesisi yapılmış ve hizmete açılmış,
- 4 işletmede otomatik sağım merkezi kurulmuş ve hizmete alınmış,
- Mevcut barınakların büyük oranda modernizasyonu tamamlanmış,

3) Atçılık Yatırımları; 2002-2017 döneminde Anadolu ve Karacabey İşletmelerinde 175 başlık at tavlasi yapılmış, Karacabey, Sultansuyu İşletmeleri ile Ankara'da Safkan Arap Atı Tanıtım Merkezleri hizmete açılmıştır.

Bitkisel Üretim Faaliyetleri

- ✓ Sertifikalı hububat tohumu dağıtımı 2008 yılında 96 Bin ton iken 2017 yılında 148 Bin tona çıkarılmış, 2018 yılında ise 200 Bin tona çıkarılması hedeflenmiştir.
- ✓ Çiftçilerimizin sertifikalı tohuma kolay ulaşımını sağlamak amacıyla, 2003-2018 döneminde ülkemiz genelinde 286 adet TİGEM bayisi kurulmuş ve Bayi Otomasyon Sistemi oluşturulmuştur.
- ✓ Ülkemiz tohumculuğunun bitkisel üretimin bütün dallarında gelişmesi için tüm imkanlarını özel sektör ve araştırma kuruluşlarının hizmetine sunarak, TİGEM işletmelerinde 50 Bin dekar sulu tarım arazisinde patates, hibrit mısır, ayçiçeği, sebze ve yem bitkileri gibi sertifikalı tohumların üretimi yapılmaktadır.
- ✓ “Yerel Tohum Buluşmaları” kapsamında çiftçiler tarafından Türkiye Tohum Gen Bankasına bağışlanan yerel tohumların çoğaltılması maksadı ile 443 çeşit tohumun (sebze, hububat, aromatik, tıbbi) üretimlerine Karacabey İşletmesinde başlanılmıştır.
- ✓ TİGEM ile TAGEM işbirliği ile Yerli Sebze Tohumculuğunun Geliştirilmesi Projesi uygulamaya konulmuştur.

Sertifikalı Tohum Dağıtımları (ton)

Yıl	Serin İklim Tahılları					Sıcak İklim Tahılları		Yem Bitkileri			
	Buğday	Arpa	Tritikale	Yulaf	Toplam	Mısır	Çeltik	Yonca	Fiğ	Korunga	Toplam
2007	117.080	13.938	667		131.685	277	224	146	1.392	403	1.941
2008	85.359	10.773	552		96.684	271	648	146	941	227	1.314
2009	104.778	15.894	508		121.180	168	399	127	907	277	1.311
2010	156.925	16.795	1.055		174.775	84	514	262	1.080	503	1.845
2011	153.513	20.475	698		174.686	106	174	245	780	56	1.081
2012	150.202	12.906	550	67	163.725	91	247	79	1.311	265	1.655
2013	152.681	21.431	1.933	71	176.116	82	180	61	402	28	491
2014	130.651	9.465	914	39	141.069	285	36	69	361	16	446
2015	128.383	14.484	1.818	167	144.852	619	-	82	831	31	944
2016	118.136	12.071	2.317	96	132.620	179	-	82	706	131	919
2017	125.193	21.476	1.267	56	147.992	341	-	123	1.083	305	1.511
2018*	219	126	-	-	345	-	-	81	6	600	687

(*)13/07/2018 tarihi itibariyle.

Damızlık Hayvan Yetiştiriciliği Faaliyetleri

Damızlık Sığır Yetiştiriciliği:

- ✓ Ülkemiz yetiştiricilerinin üstün vasıflı damızlık taleplerinin karşılanması amacıyla 14 işletmede 5 ırk ile damızlık sığır yetiştiriciliği yapılmaktadır.
- ✓ 2017 yılında 7 Bin baş damızlık dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
- ✓ Malatya/Sultansuyu İşletmesinde 2011 yılında hizmete açılan 5 milyon doz kapasiteli Boğa Spermaları Üretim Tesislerinde üretimi yapılan 2,1 milyon doz spermanın, 2016 yılında ülkemiz yetiştiricilerine dağıtımına başlanmıştır.
- ✓ Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2016 yılında 8.514 kişiye (6'şar baş) 51.084 baş damızlık sığır dağıtımı tamamlanmıştır.
- ✓ Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2017 yılında 8.544 kişiye 51.095 baş büyükbaş dağıtımı tamamlanmıştır.
- ✓ Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2018 yılında ise 8.600 kişiye toplam 43.000 baş büyükbaş dağıtımı planlanmaktadır.
- ✓ DAP, GAP, KOP ve DOKAP İlleri Hayvancılığının Geliştirilmesi Projesi kapsamında 5.316 baş boğa dağıtımı gerçekleştirilmiş, dağıtımlar tamamlanmıştır.
- ✓ 2017 yılında uygulamaya konulan Embriyo Transferi ile Üstün Vasıflı Damızlık Sığır Üretim Projesi ile et verim yönüyle öne çıkan ırklardaki ülkemiz damızlık sığır ihtiyaçlarının karşılanması hedeflenmiştir.

Damızlık Koyun Yetiştiriciliği:

- ✓ Ülkemiz yetiştiricilerinin üstün vasıflı damızlık taleplerinin karşılanması amacıyla 9 işletmede 10 ırk (5 ırkı yerli ve 5 ırkı ise TİGEM ıslah çalışmalarıyla elde edilen melez ırklar) ile damızlık koyun yetiştiriciliği yapılmaktadır.
- ✓ 2017 yılında ise 20 Bin baş damızlık dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
- ✓ Akkaraman ırkı koyunun, verim düzeyleri yüksek yerli ırklarla melezlenmesi, süt, döl ve et randımanı yüksek yeni saf ırklar elde edilmesi amacıyla 2012 yılında Gözlü İşletmesinde başlatılan çalışmalar devam etmektedir.
- ✓ Sözleşmeli Küçükbaş Hayvancılık Projesi (300 Koyun Projesi) kapsamında ülkemiz küçükbaş hayvan varlığının artırılması amaçlanmış, dağıtımlar Şırnak ilinde başlamıştır.
- ✓ Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2016 yılında 2.680 kişiye (40'ar baş) 107.200 baş damızlık koyun dağıtımı tamamlanmıştır.
- ✓ Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2017 yılında toplam 3.463 kişiye 128.131 baş küçükbaşın dağıtımı tamamlanmıştır.
- ✓ Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2018 yılında ise 3.900 kişiye toplam 132.870 baş küçükbaş dağıtımı planlanmaktadır.
- ✓ DAP, GAP, KOP ve DOKAP İleri Hayvancılığının Geliştirilmesi Projesi kapsamında 7.300 baş koç dağıtımı gerçekleştirilmiş, dağıtımlar devam etmektedir.
- ✓ DAP Bölgesi Koyuncululuğunu Geliştirme Projesi kapsamında 2017-2025 yıllarında uygulamaya 67 bin baş damızlık Morkaraman ırkı damızlık koyun dağıtımı hedeflenmiştir.

Damızlık Halep İrki Keçi Yetiştiriciliği: 2014 yılından itibaren Şanlıurfa/Ceylanpınar işletmesinde 1.000 ana baş kapasite ile süt verimi yönüyle öne çıkan Halep ırkı keçi yetiştiriciliğine başlanılmıştır.

Arıcılık Faaliyeti; TİGEM işletmelerinde 2012 yılında 2.000 adet kovan ile arıcılık faaliyetine başlanılmış ve kapasite 2017 yılında 6.000'e çıkarılmıştır.

Safkan Arap Atı Yetiştiriciliği;

- ✓ Çiftlikat-ı Hümayun adı altında Osmanlının kuruluşundan beri devam eden atçılık faaliyetlerine halen üç işletmede (Bursa/Karacabey, Malatya/Sultansuyu ve Eskişehir/Anadolu) toplam 1.430 baş hayvan varlığı ile devam edilmektedir.
- ✓ TİGEM tarafından her yıl ortalama 250 baş yarış tayı kazandırılarak son 10 yılda atçılık sektörüne 2.482 baş yarış tayı kazandırılmıştır.
- ✓ Arap atının geniş kitlelere etkin bir şekilde tanıtılması, at ve biniciliği ile ilgili toplumsal bilincin geliştirilmesi, bireylerin etkin ve kaliteli binicilik hizmetlerinden faydalanmasının sağlanması, özellikle at biniciliği ve hippoterapi ile ilişkili insan sağlığı alanında uygulama ve tanıtım faaliyetinde bulunulması amacıyla, 2014 yılında Ankara/Beştepe ile Bursa/Karacabey ve Malatya/Sultansuyu işletmelerinde "Arap Atı Tanıtımı ve Hippoterapi Merkezleri" hizmete açılmıştır.

TİGEM'in Yıllar İtibariyle Damızlık Dağıtımları

Yıllar	Siğır	Koyun	Keçi	At	Köpek	Ceylan
2005	1.801	5.480	0	202	239	85
2006	3.942	5.839	19	299	212	4
2007	2.861	7.713	0	295	121	59
2008	2.107	5.496	0	277	135	55
2009	3.047	16.411	74	245	147	94
2010	4.623	24.586	1	232	150	66
2011	2.159	15.050	102	250	217	53
2012 ^(*)	1.836	10.268	0	231	129	29
2013 ^(*)	223	7.266	35	235	155	23
2014 ^(*)	500	4.327	35	246	82	20
2015 ^(*)	2.356	8.146	136	248	109	39
2016 ^(*)	4.607	8.172	84	260	141	46
2017 ^(*)	6.975	19.683	122	262	132	29
2018 ^(*)	2.247	9.311	4	46	44	-

(*)TİGEM'in 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarındaki damızlık hayvancılık kapasite artışı programı nedeniyle damızlık siğır ve koyun dağıtımları sınırlı tutulmuştur.

TİGEM'in Irklar İtibariyle Damızlık Sığır Varlığı (baş) (12/07/2018 tarihi itibariyle)

Siyah Alaca	Simmental	Esmer	Jersey	Limousin	TOPLAM
13.871	10.139	7.807	904	406	33.127
%42	%30	%24	%3	%1	%100

TİGEM'in Irklar İtibariyle Koyun Varlığı (baş) (12/07/2018 tarihi itibariyle)

YERLİ					TOPLAM
Merinos	Akkaraman	İvesi	Morkaraman	Kıvırcık	202.400 %100
50.177	46.719	66.911	12.983	3.383	
%25	%23	%33	%7	%2	
MELEZ					202.400 %100
Bafra	Malya	Polatlı	Acıpayam	Tahirova	
7.700	6.319	2.913	2.888	2.407	
%4	%3	%1	%1	%1	

Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2016 Yılında Dağıtımı Yapılan Büyükbaşlar

İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	106	636	Çanakkale	140	840	Karabük	85	510	Osmaniye	92	552
Adıyaman	120	720	Çankırı	81	486	Karaman	77	462	Rize	129	774
Afyon	159	954	Çorum	115	690	Kars	107	642	Sakarya	100	600
Ağrı	165	990	Denizli	117	702	Kastamonu	152	912	Samsun	134	804
Aksaray	92	552	Diyarbakır	128	768	Kayseri	98	588	Siirt	88	528
Amasya	88	528	Düzce	122	732	Kırıkkale	78	468	Sinop	100	600
Ankara	99	594	Edirne	89	534	Kırklareli	94	564	Sivas	161	966
Antalya	99	594	Elazığ	115	690	Kırşehir	77	462	Şanlıurfa	177	1.062
Ardahan	71	426	Erzincan	103	618	Kilis	58	348	Şırnak	103	618
Artvin	84	504	Erzurum	127	762	Kocaeli	75	450	Tekirdağ	85	510
Aydın	118	708	Eskişehir	77	462	Konya	139	834	Tokat	130	780
Balıkesir	141	846	Gaziantep	87	522	Kütahya	125	750	Trabzon	119	714
Bartın	96	576	Giresun	128	768	Malatya	103	618	Tunceli	74	444
Batman	99	594	Gümüşhane	93	558	Manisa	135	810	Uşak	93	558
Bayburt	55	330	Hakkari	92	552	Mardin	101	606	Van	116	696
Bilecik	86	516	Hatay	116	696	Mersin	73	438	Yalova	78	468
Bingöl	94	564	Iğdır	98	588	Muğla	110	660	Yozgat	124	744
Bitlis	98	588	Isparta	103	618	Muş	120	720	Zonguldak	127	762
Bolu	101	606	İstanbul	61	366	Nevşehir	94	564	TOPLAM	8.514	51.084
Burdur	90	540	İzmir	106	636	Niğde	97	582	2016 yılı		
Bursa	100	600	K. Maraş	105	630	Ordu	122	732			

Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2016 Yılında Dağıtım Yapılan Küçükbaşlar

İli	Proje	Baş	İLİ	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	39	1.560	Çanakkale	34	1.360	Karabük	12	480	Osmaniye	28	1.120
Adıyaman	40	1.600	Çankırı	29	1.160	Karaman	14	560	Rize	4	160
Afyon	62	2.480	Çorum	44	1.760	Kars	55	2.200	Sakarya	13	520
Ağrı	56	2.240	Denizli	34	1.360	Kastamonu	42	1.680	Samsun	49	1.960
Aksaray	44	1.760	Diyarbakır	45	1.800	Kayseri	24	960	Siirt	39	1.560
Amasya	23	920	Düzce	18	720	Kırıkkale	18	720	Sinop	27	1.080
Ankara	14	560	Edirne	22	880	Kırklareli	20	800	Sivas	55	2.200
Antalya	29	1.160	Elazığ	38	1.520	Kırşehir	18	720	Şanlıurfa	75	3.000
Ardahan	35	1.400	Erzincan	33	1.320	Kilis	33	1.320	Şırnak	45	1.800
Artvin	41	1.640	Erzurum	66	2.640	Kocaeli	8	320	Tekirdağ	30	1.200
Aydın	27	1.080	Eskişehir	26	1.040	Konya	50	2.000	Tokat	41	1.640
Balıkesir	38	1.520	Gaziantep	30	1.200	Kütahya	29	1.160	Trabzon	32	1.280
Bartın	15	600	Giresun	46	1.840	Malatya	42	1.680	Tunceli	20	800
Batman	31	1.240	Gümüşhane	13	520	Manisa	35	1.400	Uşak	25	1.000
Bayburt	22	880	Hakkari	40	1.600	Mardin	54	2.160	Van	48	1.920
Bilecik	15	600	Hatay	53	2.120	Mersin	30	1.200	Yalova	7	280
Bingöl	44	1.760	İğdır	27	1.080	Muğla	24	960	Yozgat	50	2.000
Bitlis	36	1.440	İsparta	26	1.040	Muş	65	2.600	Zonguldak	33	1.320
Bolu	19	760	İstanbul	16	640	Nevşehir	28	1.120	TOPLAM	2.680	107.200
Burdur	14	560	İzmir	22	880	Niğde	36	1.440	2016 yılı		
Bursa	31	1.240	K. Maraş	38	1.520	Ordu	47	1.880			

Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2017 Yılında Dağıtımı Yapılan Büyükbaşlar

İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	96	576	Çanakkale	137	822	Karabük	82	492	Osmaniye	92	552
Adıyaman	119	714	Çankırı	86	511	Karaman	77	462	Rize	128	768
Afyon	164	978	Çorum	117	690	Kars	130	780	Sakarya	90	540
Ağrı	158	948	Denizli	117	702	Kastamonu	134	804	Samsun	137	811
Aksaray	92	552	Diyarbakır	145	850	Kayseri	100	597	Siirt	88	528
Amasya	89	528	Düzce	123	736	Kırıkkale	78	468	Sinop	100	595
Ankara	101	606	Edirne	89	534	Kırklareli	92	552	Sivas	163	972
Antalya	85	510	Elazığ	118	708	Kırşehir	77	462	Şanlıurfa	182	1.092
Ardahan	76	456	Erzincan	103	618	Kilis	61	366	Şırnak	111	666
Artvin	88	528	Erzurum	128	768	Kocaeli	76	454	Tekirdağ	89	532
Aydın	95	570	Eskişehir	77	462	Konya	137	822	Tokat	134	794
Balıkesir	143	854	Gaziantep	87	522	Kütahya	121	721	Trabzon	120	720
Bartın	99	589	Giresun	127	758	Malatya	104	624	Tunceli	81	486
Batman	103	618	Gümüşhane	93	558	Manisa	135	810	Uşak	93	558
Bayburt	75	450	Hakkari	92	552	Mardin	101	606	Van	119	714
Bilecik	81	486	Hatay	116	696	Mersin	85	510	Yalova	60	360
Bingöl	99	594	Iğdır	98	588	Muğla	92	552	Yozgat	126	745
Bitlis	105	615	Isparta	95	570	Muş	150	875	Zonguldak	125	750
Bolu	98	585	İstanbul	58	343	Nevşehir	94	564	TOPLAM	8.544	51.095
Burdur	90	540	İzmir	92	552	Niğde	97	582	2017 yılı		
Bursa	101	604	K. Maraş	103	618	Ordu	125	750			

Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2017 Yılında Dağıtımı Yapılan Küçükbaşlar

İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	49	1.813	Çanakkale	66	2.442	Karabük	15	555	Osmaniye	49	1.813
Adıyaman	60	2.220	Çankırı	26	962	Karaman	22	814	Rize	21	777
Afyon	62	2.294	Çorum	58	2.146	Kars	75	2.775	Sakarya	26	962
Ağrı	66	2.442	Denizli	46	1.702	Kastamonu	60	2.220	Samsun	56	2.072
Aksaray	49	1.813	Diyarbakır	57	2.109	Kayseri	27	999	Siirt	45	1.665
Amasya	28	1.036	Düzce	32	1.184	Kırıkkale	36	1.332	Sinop	35	1.295
Ankara	26	962	Edirne	39	1.443	Kırklareli	29	1.073	Sivas	68	2.516
Antalya	39	1.443	Elazığ	45	1.665	Kırşehir	31	1.147	Şanlıurfa	86	3.182
Ardahan	47	1.739	Erzincan	38	1.406	Kilis	39	1.443	Şırnak	56	2.072
Artvin	43	1.591	Erzurum	68	2.516	Kocaeli	14	518	Tekirdağ	34	1.258
Aydın	40	1.480	Eskişehir	31	1.147	Konya	56	2.072	Tokat	43	1.591
Balıkesir	53	1.961	Gaziantep	34	1.258	Kütahya	46	1.702	Trabzon	42	1.554
Bartın	23	851	Giresun	59	2.183	Malatya	37	1.369	Tunceli	23	851
Batman	52	1.924	Gümüşhane	37	1.369	Manisa	43	1.591	Uşak	32	1.184
Bayburt	22	814	Hakkari	51	1.887	Mardin	60	2.220	Van	57	2.109
Bilecik	23	851	Hatay	55	2.035	Mersin	38	1.406	Yalova	17	629
Bingöl	48	1.776	Iğdır	40	1.480	Muğla	50	1.850	Yozgat	58	2.146
Bitlis	43	1.591	Isparta	31	1.147	Muş	64	2.368	Zonguldak	48	1.776
Bolu	23	851	İstanbul	21	777	Nevşehir	38	1.406	TOPLAM	3.463	128.131
Burdur	24	888	İzmir	48	1.776	Niğde	41	1.517	2017 yılı		
Bursa	42	1.554	K. Maraş	43	1.591	Ordu	59	2.183			

Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2018 Yılında Dağıtımı Planlanan Büyükbaşlar

İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	92	460	Çanakkale	133	665	Karabük	84	420	Osmaniye	97	485
Adıyaman	115	575	Çankırı	89	445	Karaman	74	370	Rize	125	625
Afyon	164	820	Çorum	125	625	Kars	124	620	Sakarya	91	455
Ağrı	165	825	Denizli	113	565	Kastamonu	143	715	Samsun	134	670
Aksaray	95	475	Diyarbakır	145	725	Kayseri	104	520	Siirt	85	425
Amasya	91	455	Düzce	125	625	Kırıkkale	82	410	Sinop	103	515
Ankara	101	505	Edirne	92	460	Kırklareli	94	470	Sivas	170	850
Antalya	79	395	Elazığ	115	575	Kırşehir	76	380	Şanlıurfa	210	1.050
Ardahan	73	365	Erzincan	107	535	Kilis	60	300	Şırnak	119	595
Artvin	85	425	Erzurum	130	650	Kocaeli	79	395	Tekirdağ	85	425
Aydın	94	470	Eskişehir	78	390	Konya	143	715	Tokat	137	685
Balıkesir	141	705	Gaziantep	84	420	Kütahya	120	600	Trabzon	115	575
Bartın	100	500	Giresun	128	640	Malatya	101	505	Tunceli	78	390
Batman	112	560	Gümüşhane	89	445	Manisa	126	630	Uşak	89	445
Bayburt	79	395	Hakkari	89	445	Mardin	98	490	Van	128	640
Bilecik	78	390	Hatay	124	620	Mersin	79	395	Yalova	57	285
Bingöl	96	480	İğdır	106	530	Muğla	87	435	Yozgat	135	675
Bitlis	110	550	İsparta	93	465	Muş	155	775	Zonguldak	128	640
Bolu	100	500	İstanbul	55	275	Nevşehir	91	455	TOPLAM	8.600	43.000
Burdur	87	435	İzmir	87	435	Niğde	94	470	2018 yılı		
Bursa	101	505	K. Maraş	107	535	Ordu	128	640			

Genç Çiftçi Projesi Kapsamında 2018 Yılında Dağıtımı Planlanan Küçükbaşlar

İli	Proje	Baş	İLİ	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	52	1.774	Çanakkale	70	2.380	Karabük	25	850	Osmaniye	50	1.706
Adıyaman	67	2.290	Çankırı	34	1.156	Karaman	30	1.020	Rize	32	1.088
Afyon	65	2.210	Çorum	62	2.108	Kars	76	2.590	Sakarya	30	1.020
Ağrı	71	2.426	Denizli	50	1.700	Kastamonu	68	2.312	Samsun	64	2.176
Aksaray	50	1.700	Diyarbakır	66	2.262	Kayseri	30	1.020	Siirt	66	2.256
Amasya	36	1.224	Düzce	35	1.190	Kırıkkale	35	1.190	Sinop	45	1.530
Ankara	30	1.020	Edirne	45	1.530	Kırklareli	33	1.122	Sivas	72	2.448
Antalya	35	1.190	Elazığ	54	1.842	Kırşehir	34	1.156	Şanlıurfa	88	3.010
Ardahan	55	1.870	Erzincan	42	1.434	Kilis	42	1.434	Şırnak	60	2.052
Artvin	50	1.700	Erzurum	72	2.454	Kocaeli	20	680	Tekirdağ	38	1.292
Aydın	50	1.700	Eskişehir	36	1.224	Konya	55	1.870	Tokat	54	1.836
Balıkesir	52	1.768	Gaziantep	40	1.366	Kütahya	48	1.632	Trabzon	54	1.836
Bartın	28	952	Giresun	65	2.210	Malatya	42	1.434	Tunceli	32	1.094
Batman	56	1.916	Gümüşhane	40	1.360	Manisa	46	1.564	Uşak	34	1.156
Bayburt	26	884	Hakkari	58	1.990	Mardin	66	2.256	Van	64	2.182
Bilecik	30	1.020	Hatay	64	2.188	Mersin	38	1.298	Yalova	20	680
Bingöl	58	1.990	İğdır	44	1.502	Muğla	55	1.870	Yozgat	62	2.108
Bitlis	52	1.786	İsparta	30	1.020	Muş	70	2.392	Zonguldak	58	1.972
Bolu	35	1.190	İstanbul	33	1.122	Nevşehir	42	1.428	TOPLAM	3.900	132.870
Burdur	30	1.020	İzmir	50	1.700	Niğde	42	1.428	2018 yılı		
Bursa	50	1.700	K. Maraş	47	1.604	Ordu	65	2.210			

Sonuç ve Değerlendirme:

TİGEM yatırımlarındaki artışa ve yürütülen çalışmalara paralel olarak:

- 70 yılda sulamaya açılan arazi miktarının yaklaşık 4 katı son 6 yılda gerçekleştirilmiş,
- Mekanizasyonun tamamı en ileri teknolojilerle yenilenmiş,
- Tarımda ileri teknoloji kullanımı, tohumluk ve damızlık üretiminin her alanında yaygınlaştırılmış,
- Yapılan sulama ve teknolojik yatırımlarla ülkemiz çiftçilerinin talepleri olan kaliteli ve verimli hububat tohumu üretimi tarımsal kuraklığa heba edilmeden garanti altına alınmış,
- Ülkemizin önemli ölçüde açığı bulunan çeşitlerde sertifikalı tohum üretimi noktasında özel sektör işbirliğine dayalı üretim alanları artırılmış,
- TİGEM'in elinde bulundurduğu sütçü ve kombine ırk damızlık sığırların nüve işletmelere dağıtılarak ölçek işletmeciliğinin teşvik edilmesi amacıyla, damızlık sığır kapasitesi 17 Bin baştan 32 Bin başa çıkarılmış ve 2018 yılı sonunda 35 Bin başa çıkarılması hedeflenmiş,
- Ülkemiz yetiştiricilerinin damızlık taleplerini karşılanması amacıyla TİGEM damızlık koyun kapasitesi 98 Bin baştan 226 Bin başa çıkarılmış,
- 2018-2020 yıllarında yapılacak yatırımlarla gelişme sürecinin hızlı bir şekilde devam ettirilmesi hedeflenmiştir.